UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Ivris Gvlielmi Dvrandi

Durantis, Guilelmus

Avgvstae Tavrinorvm, 1578

Actor ab uniuersitate, seu à tutore, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96846

Visual Library

ſi amiſiſti. G. Vide C. de contrah. & commit. ſtip. l. optimam Iacob.
re. & Cyn. ff. rem ra. hab. l. actor. Bald. ¶ De conſuetudine in ſyndi-
ſufficit caput familiæ conſentire pro tota familia ſua. verſi. quid de. G.
inſtrumentum ſyndicatus dicit, quod omnes interfuerunt, ſufficit ſine
nũ expreſsione. Secus ſi dicit duas partes: quia tunc ſigillatim nomi-
nt inſcribenda, ne vacet o reprobationis facultas. ver. item oppo-
nitur. cum ſeq. Sed Oldr. dicit quod æque fidum eſt teſtimonium inſtrumen-
ti de quota parte vniuerſitaſicuis, de tota: & cum ſit meri facti, æquæ cadit
in ſenſum notarii. Bart. dicit quod in parua vniuerſitate debent exprimi no-
mina, non in magna, propter difficultatem in l. j. ff. de albo ſcriben. ¶ In ſyn
dicatu eſt neceſſaria auctoritas magiſtratus: quia vniuerſitas loco minoris
habetur: & ideo actus eius quodam quaſi decreto firmandus eſt. l. ij. §. ſolet.
ff. quando appel. ſit. verſ ſed nunquid. G. Et loco magiſtratus habetur rector
collegii, qui habet etiam modicam coercitionẽ, vt abbas & abbatiſſa, præ-
poſitus, &c. C. de iu. om iu. l. fi. Sed in vniuerſitatibus, vt in ciuitatibus, vel
caſtro, magiſtratus debet intereſſe: vt not. in l. nulli. & l. plane. ff. quod cu-
iuſque vniuer. nomine. quia caput eſt vniuerſitatis. ff. de acqui. rerum do.
l. ſtatuas.

¶ De œconomo.[a] Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones contra œconomum.*
2 *Oeconomus non debet eſſe laicus.*
3 *Oeconomus nolens epiſcopo uel capitulo reddere rationem, vel fructus ec-
cleſiæ conſumens, non eſt admittendus.*
4 *Vis non eſt in omnibus facienda.*

QVid ſit œconomus, iam dictũ eſt ſ. tit. de his, qui alie.
no. inter. §. 1. ver œconomus. ſequitur oſtendere quali
1 ter cõtra œconomum excipitur. ¶ Et primo, † quod
non eſt conſtitutus authoritate epiſcopi vel prælati. ix.
b q. 3. cum ſcimus. & in præ. §. hoc nihilominus [b]. l omnes qui. C. de
2 epiſ. & cle. ext. de off. or. cũ uos. † ¶ Item quod eſt laicus. vt xvi. q.
vii in noua. lxxxix. diſt. iudicatum. extra. de reſcrip. edoceri. & ſ. §.
proxi. verſic. item quod eſt laicus. Sed hoc locum habet in ſpiri-
tualibus, ſecus in ciuilibus. arg. lxxvii. diſt. in ſingulis, Item, quod
non eſt de gremio ipſius eccleſiæ, lxxxix. diſt. quia. & in concor.
quæ ſunt ſ. titu. proxi. uer. debet autem. Item, quod eſt conſangui
neua epiſcopi conſtituentis. lxxxix. diſt. dicentis. 1. q. 3. peruenit.
c contrà, viii. q. 1. ſi ergo. verſi audis [c]. Item, quod non gubernat fi-
deliter res eccleſiæ. x quæſt. 2. hoc ius porrectum. & §. œcono-
3 mus. † Item, quod non uult epiſcopo vel capitulo reddere ratio-
nem; vt ibidem. & lxxxix. diſt diaconum. & c. epi. iudicatum. xvi.
q. vii. quoniam. xxiii. q. 4. quod autem. xxiii. q. v. principes Item,
quod non eſt conſtitutus cum epiſcopi aſſenſu, vbi ad eum perti-
net C. de his, qui ad ec. confu. præſenti. C. de epi. & cle. omnes qui.
§. in hac. ff. de mu. & hono munerum. ix. q. 3. cum ſcimus. extr.
iur ca. Imperatorum. Item, quod fructus eccleſiæ conſumit. extr.
de off, or. cum vos. Quid autem ſit œconomus, dixi ſ. in ti de his,
d qui alie no. in iudi. interue. ver. œconomus [d]. Cãæ tamen eccleſia
e ſticæ per ſyndicos. non per œconomos tractantur. [e] † Licet non
4 ſit vis in nominib. facienda, vt dixi in e. tit. Formam œconoma-
tus collige ex prædictis.

ADDITIONES.

a Vber. de bon. de iſto id ſolum dixit, quod j. dicam. Ioan. de Deo, fecit de hoc rubr. in lib. iudic. iiii. Alber. Gal. coniunxit hanc rubricã ſuperiori Aegid. conſi. 132. G. An continuauit illam ſuperiori.
b Nihilominus. ¶ Allegat ſ, proxi. titu. verſic. item quod non eſt. ij.
c Ver. audis. ¶ Solue vt not. in præ. c. decenter.
d Oeconomus. ¶ Et unde dicatur, ibi dixi.
e Tractantur. ¶ Dixit Vber. de Bona. ſe nunquam vidiſſe œconomum agere cauſam eccleſiaſticam, nec ponit de ipſo, niſi principium: & hoc dictum, & quod decretiſtæ præpoſitum dicunt œconomum, hoc intelligas per c. ſaluator. & per ibi not. j. q. iii.

a ¶ De Actore ab vniuerſitate, ſeu a tutore. vel curatore conſtituto [a]. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Vniuerſitas vel collegium diſſolutum, non poſſunt actorem conſtituere.*
2 *Demandatam habens adminiſtrationem, procuratoris fungitur officio.*
3 *Conſtitutus ab uniuerſitate ſyndicus, actor & procurator, an his tribus poſ-
ſit experiri.*
Procurator uniuerſitatis, vel ſyndicus, non cauet de iudicato ſoluendo.
4 *Tutor ſeu curator poſſunt actorem conſtituere.*
5 *Forma conſtituendi actorem, vel procuratorem a tutore, vel curatore.*
6 *Differentia inter ſyndicum & actorem, & inter actorem uniuerſitatis, &
actorem tutoris.*
*[...]ptiones, quæ ſint fiendæ contra procuratorem a tutore, vel curatore
[...]ſtitutum.*
*[...] & actor iurare debent de calumnia, & omnia facere vt
verus dominus.*
9 *Indefinita locutio æquipollet vniuerſali.*
10 *Inuentarium dicitur alio nomine repertorium, quia res repertæ in eo de-
ſcribuntur.*
11 *Vir an poſſit dari tutor ad litem uxoris.*
12 *Inſtrumentum actoriæ factæ a tutore, quomodo conficiatur.*

¶ Actor vniuerſitatis non debet ſiue decreto præſidis conſtitui.

COntra actorem uniuerſitatis excipitur, quod eſt ſine decre-
to præſidis conſtitutus: vt ſ. de ſyndi. ver. item quod eſt
conſtitutus. & not. C. de procu. neque. Item quòd non
fideliter protegit res eccleſiæ, vel domini ſui. liiii. diſt.
frequens. & c. ex antiquis. extra de procura. c. fin. Item, quod eſt ad
futuras controuerſias conſtitutus, non ad præſentes, vel cer-
tas. ff. quod cuiuſque. vni. no. itẽ eorum § ſed ſi ita ff. ad Tre. ita. li
cet aliud ſit in procuratore. ff. de procu. l. 4. Vel dic, vt in præd. §.
ſed ſi ita. Item remouetur, ſi nolit defendere uniuerſitatem recon
uentam, vt in prædi. l. item. §. actor. Item, quod nõ uult de rato ca-
uere: vt ſ. de ſyndicis. verſi. item quod eſt dubium. Item commu-
niter utrique opponitur, quòd eſt à collegio illicito conſtitutus.
Præſumitur tñ licitum, niſi illicitum probetur: vt ff. e. l. i. & ff. de
b col. illi. l. 3. § in ſumma [b]. Item, quòd poſtquam creatus eſt, prohi
1 bitus eſt agere: vt in præd. l. item §. quod ſi actor. † ¶ Item, quòd
vniuerſitas ſeu collegium eſt diſſolutum. ff. de le. 3. pater filium.
§. Tuſculanus. extra, de verb. ſig. abbate. in fi. xxv. q. vlt. § fin. ꝑpe.
fin. ibi: ſic religioſè uiuẽtes, &c. niſi vbi ad vnionem redierit: quia
tunc ſtat natura uniuerſitatis ff. quod cuiuſque vni. ſicut munici-
pũ §. fi. ſicut & ſi omnes de uniuerſitate, qui interfuerunt ordina
tioni, ſint mutati. Nam eadem vniuerſitas cenſetur, non altera. ff.
2 de iudiciis. proponebatur. vii. q. 1. denique. cũ ſuis ꝯcordã. † ¶ Itẽ,
quod excedit fines mandati: vt in præ. l. item eorum. §. . Cum eñ
demandatam habeat adminiſtrationem, procuratoris fungitur
officio: & ideo non poteſt vltra id quod mandatum eſt, extra, de
offi. dele. cum olim. de hoc no. ſ. de proc. §. 1. verſi. item quod exce-
dit. Prælatus vero habet legitimam, & quaſi ordinariã: vt no. v. q.
3. quia epiſcopus. Item quilibet repellitur, niſi a duabus partibus
fuerit conſtitutus: vt ſ. de ſyndi. in prin. Item non poſſunt hic cõ
ſtituere procurat. niſi ſit lis conteſtata cum eis. ff. de procu. nec ci
uitatis. j. ver. item actor. Item nõ valet, ſi ſint excommunicati vel
infames, vel etiam a talibus ꝯſtituti, vt no. ſ. in ti. de proc. in prin.
& verſi. item, quòd eſt infamis. Qualiter autem cõſtituatur actor
ab uniuerſitate. not. ff. quod cuiuſque uniuer. not. l. 1 §. quibus.
Item quæ uniuerſitas conſtituat actorem. no. ff. de neg. geſt. cum
3 alicui. ff. ad Treb. ita tamen. in prin. † ¶ Sed pone, quod aliquis cõ
ſtitutus eſt ab vniuerſitate actor, ſyndicus, & procurator: nũquid
poteſt his tribus officiis experiri: Videtur quod ſit cogendus eligere.
c ff. de tributor. l. quod in hærede §. eligere [c]. quia iſta officia ſunt varia
d & diuerſa: vt patet ſ. de his, qui alie. no. in iud. interue [d]. Sed non
credo hoc neceſſarium, maxime ſecundum canon. ſecundũ quos
non eſt vis in omnibus: vt ibidem dixit. probatur ext. de procur.
e petitio & j. q. 3. ſaluator. præterea uſus quotidianus tales [e] admit-
tit. vt ff. de legi. ſi de conſuetudine. extra, de conſue. cum dilecti.
4. diſt. c. in iſtis. §. leges. Itẽ procurator vniuerſitatis ſeu ſyndicus
non

ADDITIONES.

a Vber. de Bo. diuiſit has rubricas. de primo fecit vnam. de ſecundo & tertio alteram & ſumme iuuit auctorem Vber. de bona. vbi ſ. & Alber. Cal. parũ, Aegidius parum. cxxxii. Gui. An. ante rubricam de ſyndico. Eſt etiam ſciendum, quod actor dicitur multis modis: Pro agente, de quo ſatis ſ. de actore. Pro adiutore. ff. de tutel. l. ſolet procurator. Inſti. de curato. §. ult. ff. de tut. & cura. da. ab his. l. in omnem. Item pro procuratore. C. de procu. neque tutores. Aliquando pro caſtaldione. ff. de legation. l. legato, & in Lombar. li. 1. actor regis res regias, & cætera in rubro & nigro. Curator res, nec ſolutionem recipit, nec aliquid tangit, quod poſſit occultari: vt no. Spec. ſ. alii dicunt, quod debet facere inuentarium de inſtrumentis. ff. de admi. tut. l. chirographis. de bonis auth. iud. poſſid. l. fi. C. de bo. vacan. lib. x. l. fi. Sed ex hac ratione ſequitur, quod & de teſtibus. ſed id ridiculum eſt. Sed quid ſi eſt con
a ſtitutus ad agendum, & exigẽdum? Dico quod idem, quo ad caput agendi: quia duo videntur eſſe mandata: item quo ad caput exigendi: quia antequam exigat, non imminet ſibi neceſſitas ponendi in inuentario quod non exegit, nec poſtquam eius eſt finitum officium. Bal. de ſyndico autem ad denunciandũ, vide ſ. de accuſatore, §. ſed nunquid procedit cum ſeq. & vide ſ. de his, qui. alieno no. in iudic. inter. §. dicitur. de confeſ. §. ſynd. an autem ſyndicus in ſyndicatu condemnatus appellet. j. de appe. §. poteſtas.
b In ſumma. ¶ Iſta iura probant contrarium. & iſtud tenet Vber. de Bo. e. t.
c §. eligere. ¶ Vber. de Bo. ibi. qui hoc tenet, inducit. ff. de ſol. ſi duo rei. Item ratione iuramenti, quod procurator non præſtat, ſed ſyndicus ſic: fatetur tamen ipſe Vber. quod ſequitur de iu. cal.
d Interue. ¶ Et not. Accur. ff. quod cuiuſque vni. l. 1. in gl. 1. in gl. differunt.
e Quotidianus. ¶ Etiam Romanæ curiæ, vt j. de libel. con. §. iam nunc videndum. ver. contra ſyndicum. & idem Vber. de Bonacu. rubr. de ſyndico & actore, in fin.

a non cauet de iudicato ſoluendo [a]:quia ſuſtinet vicem vniuerſita
tis,uel collegii,& iurat in animam propriam: & debet eſſe bonæ
famæ.quæ omnia dic vt no.extr.de procur. mandato.& de ſyndi
co.c.vnico † Porro actor cõſtituitur etiam a tutore ſeu curatore:
vt C.de actore a tu.ſeu cu.da.l.vnica.C de proc.neque.Cum enim
ipſi non poſsint in cauſis pupilli, vel adulti procuratores conſti-
tuere ante litis cont.vt ſupra,de procu §.ratione quoque,verſi.
item quod fuit licet ipſi minores cum eorum authoritate hoc fa
cere poſsint;vt in præ.l.neque.& eo.tit.de procur.ff.de admi.tut.
decreto.Conſtituent actores hoc modo:

b ¶ F O R M A [b]. Ego † tutor P.cuius negocia impedior agere,
5 quia abeſſe debeo , vel quia infirmus ſum; facio & conſtituo B.
actorem defenſorem ad gerendum & adminiſtrandum nego-
cia dicti P.pupilli in iudicio,& extra,quæcunque & ſpecialiter in
cauſa tali, quam dictus pupillus habet cum tali , vt meo periculo
adminiſtret, recipiat & excerceat actiones : & quicquid per eũ
c factum fuerit,firmũ & ratũ ꝑpetuo eſſe promitto [c]. Ad ꝗ omnia
talis iudex ſuum interpoſuit decretum ,ſuamque interpoſuit au-
ctoritatem,ut in præ.concor.Tutor autem aget contra actorem
actione mandati,& actor contra tut.contraria mandati.ff.de ad
mi.tu.ita autem.§. geſiſſe.arg.ff.de ne geſt.nam & ſeruius.§.fi.Cõ
ſtituitur etiam actor a prælato eccleſiæ, 2.q.vii.ſi quis erga.& ab
eo,qui non eſt dominus , & ad præſentes lites tantum. Inſtit. de
cur.§. fi.ff.quod cuiuſque vni.item eorum. quod dic vt no.ĩ præ.
d c.ſi quis erga [d]. † ¶ Quæ differentia ſit inter ſyndicũ & actorem:
6 no.ff quod cuiuſque uni.no.item eorum § ſi decuriones. & ſ̃.de
his,qui alie.no.in iud.interu,verſi.actor.Item quæ ſit differentia
inter actorem uniuerſitatis,& actorem tutoris,not.ff.rem ra.ha.
e actor. Cõſtituitur [e] autem a tutore uel curat. in duobus caſibus,
ſcilicet , quando pupillus eſt abſens , vel fari non poteſt ,& tutor
ualetudine impeditus eſt:vel ſi negocia ſint diffuſa:ut no.ff.de ad
mi.tu.decreto.Inſti.de cur.§.fin. C.de procu.neque.C.de autho.
7 tut.l.1.† ¶ Contra quem poteſt excipi,quod eſt conſtitutus,& ſi
ne decreto prætoris.& ſine cauſa legitima conſtituendi:quia non
erant diffuſa negocia pupilli,nec dignitas,uel egritudo , uel ętas;
aut ualetudo tutoris poſtulauit:nec pupillus erat abſens,imo prę
ſens & fari poterat. arg. ff.de admi tut.decreto. Inſtit.de cur.in fi.
Nam pupillus,ex quo fari poteſt,debet conſtituere proc.auctori
tate tutoris C.de procur.neque.§.pupillus.Actor ergo conſtitui
tur ad litem,& etiam curator,ad quam tutor dari non poteſt:qui
f non datur cauſæ,uel certæ rei.Inſtit.qui da.tut.poſ §.cærtę [f].licet
olim prætorius tutor daretur,maxime cum tutor aliquas actio-
nes uolebat contra pupillum intentare. Inſtit. de autho. tu. §.fi.
& C.de in lit.dã.tu per totũ.cuius ꝓcuratoris, ſeu ſyndici. & acto
ris officium finitur peracto iudicio;ad quod eſt conſtitutus , ut
ibi:& eiſdem modis quibus & mandatum procuratoris:ut in prę.
8 l.item eorum.in fin.† ¶ Item ſyndicus, & actor iurant de calum-
nia ſicut & tutor.C.de iur.calum.l.2.§. quod obſeruari. extr.eo.
in pertractandis. & conteſtantur litem, & interrogantur,& eorũ
cõfeſsioni ſtatur:& omnia faciunt, vt uerus dominus,ut ibi & ex
de cenſi.olim.& de cape.mo.c 2.& idem intellige de œconomo
& uice domino Puberes autem indiſtincte tenentur ad lites aſſu-
mere curatores. Inſti.de cur.§.item inuiti. Et idem eſt in pupillo
non infante:& ſi indiſtincte detur curator,dari uidetur ad omnes
lites.ff.de tut.l. 3.§.pupillus & §. denique.& §. idem Caſsius. & l.
9 quod dicitur.& no.ff.de tu.& cu.da.ab his.l.curatorem.† Indefi
nita enim locutio ęquipollet uniuerſali:ut xix. diſt. Romanorũ.
& 50.diſt.c.1.in fi.extra.de priui.quia circa.Et curator ad litẽ uel
g rem certã datus,non faciet, ut puto inuentarium [g]: cum eius of-
ficiũ non ꝯſiſtat in adminiſtratione.ar. C.de in lit.dã.tu.uel cu.ad
ꝓtegendam.& ar.C.de procu.maritus. & quia ſibi non poteſt ſol
ui.ff.de ſol.hoc de iure.Quid enim in eo poneret,& d̃ quo ipſum
10 faceret,& quid ſcriberet ſe inueniſſe & recepiſſe? † Inuentarium
enim dicitur repertorium : quia res repertæ in eo deſcribuntur.
ff.de admi.tut.tutor,qui repertorium.reſpon.1.Et hac conſidera
tione.libellum dudum a nobis editum, & ad reperiendas materi
as,repertorium nuncupamus,prout in eius proœmio recitamus.
Nomina enim debent eſſe rebus conſonantia.Inſt. de dona.,§ eſt
& aliud.xvi.q.j.ſi cupis.Iurabit tamẽ,quod faciet in cauſa uel cau
h ſis,quę ſibi pro minore utilia uidebuntur [h]. & alia deſignet: ut C.
de epi.aud.l.de creationibus.& Auth.ibi poſita.quod nũc genera
i le, quod quidam libri habent [i] : & dicam j̃. in tit. de decu. ¶ Sed
quid de dato ad omnia debita exigenda. Forte talis faciet inuen
tariũ.Quid de dato ad prędia ſola adminiſtranda ? Idẽ puto. arg.
C.de admi.tu.tutores.2.Idem ſi fuerit datus ventri, vel bonis,ſe-
k cundum Vber.[k].de Bo.vt.ff.de ven.in poſ.mit.l.j §.pe. † ¶ Sed nũ
11 quid vir poteſt dari curator ad litem uxori ? De hoc , & quæ ꝯ̃
curatorem ad litẽ poſſint excipi: vide j̃.titul.de cura. §. ut autem.
ver.ſi vero dicant. & ibi curatores & actores qui ad litem tutori-
bus adiunguntur adiutores vocantur:vt.ff.de.tu. ſolet. ¶ Item ac-
l tor [l] ꝯſtituitur à tutore, ſeu curatore ad lit.eorũ periculo:vt In-
ſti.de cu.§.fi.& C.de procur. neq;.De hoc in ſum.Azo.tit.de pro
cu.§.conſtituunt.& tales vltra latrocinium peccant , ſi male pro-
m curant res pupilli.87.diſt.in religioſum [m]. Item conſtituuntur ta-
men poſt litem conte.non autẽ ſine decreto iudicis: vt C.de pro
cu.neque.quod dic vt ſ̃.in tit.de procu.§.ratione quoque.verſic.
itẽ,ꝙ fuit.& j̃.ver.itẽ nõ poſſunt.In ſumma nota , ꝙ actori vni-
uerſitatis obiici poſſunt,quæ ſ̃.tit. prox. diximus ſyndico poſſe
opponi.ſecundum Alber.Gal.Inſtrumentum ergo huius actoriæ
factæ à tutore ſic conficitur:

12 FORMA † Talis mater & tutrix H. pupilli filii quondam T.
quia propter debilitatem ſexus & perſonæ : vel quia nimis eſt à
foro iudiciali remota:vel quia propter grauem ęgritudinem &
languorem & alia imminentia impedimenta perſonaliter inten-
dere & ſupereſſe non valet cauſis,quas ipſa nomine dicti pupil-
li habet,vel habere intendit , ſpecialiter cum tali , & generaliter
contra quamcunque perſonam , tam in agendo , quam in defen-
dendo idcirco P.præſentem ibidem rerum tamen ſuarum peri-
culo conſtituit,fecit & ordinauit actorem:qui P.promiſit ipſi tu-
trici,tam nomine ſuo,quam dicti pupilli ſtipulanti:& corporali-
ter iurauit ad ſancta Dei Euangelia ,omnia & ſingula in dictis cau
ſis ipſi pupillo vtilia facere,& inutilia prætermittere.& quicquid
ad manus eius ipſius cauſæ, vel cauſarum occaſione peruenerit,
ei ad integrum aſſignare:eo ſaluo,quod ſemper vti valeat verita-
te:cui actui legitimo idem iudex ſuam authoritatẽ interpoſuit,
& decre-

ADDITIONES.

a Soluendo. ¶ Ioan.de Deo in quæſtionibus ſuis lib.3.q.5.tenuit, quod ſi ſyn
dicus fuerat contumax,& poſtea veniens abſolutus caueat de ſtando iuri,
ſi iudici videretur:poſſet etiam ab eo exigere iudex cautionem iudicatum
ſolui,pro bono & ęquo.Allegat C.de ſatiſda.l.vnica,in fine. Sed in procura
tore loquitur,ff.de iudic.l.non quicquid.xxx.q.v.iudicantem. de confeſ.ſta-
tuimus.lib.6.hoc non puto grauaret enim in hoc,& appellare poſſet, ſicut &
reus,ſi hoc exigeretur ab ipſo. inſtit. de ſatiſdat. §. ſed hodie. Facit de ap-
pel.ex parte. ij.

b FORMA. ¶ Iſta forma,& quæ infra ponitur, accedit illi parti , quod tu-
tor , quando eſt caſus dandi actorem,non habet illum petere per iudicem
conſtitui : ſed ipſe tutor conſtituit,& iudex auctorizat.vtranque ponit Azo.
in Summa de procurato.in fin.j.col.verſi.conſtituent.Pro primo dicto facit
Inſt.de cur. in fine.& quod not.C.de actore à tuto.& curat.l.vna.& videtur
placere Tan.rub.de ſyndico,in fine.

c Promitto. ¶ Forma quæ ponitur j̃.eo.§.in fin.addit de promiſsione & iu-
ramento actoris.

d Si quis erga. ¶ Et xvi.q. vii.quoniam.

e Conſtituitur. ¶ Incipiunt quaſi ad literam verba Vber. de Bonacur. rub.
qualiter obiicitur contra actorem à tutore datum , vſque ad ver. ſed quid
de dato.

f §.certę. ¶ Hac ratione dixerunt quidam,& placet Acc. C. de procur. l. ne-
que.quod licet actor vniuerſitatis dari poſsit ad vnam litem.ff. quod cuiuſ-
que vni.l.item eorum.actor tutoris non.vt ſic ſit eius conditionis , cuius is
in cuius locum ſubrogatur.ff.de donatio.qui id quod. in prin.vt leg.no. ca.l.
j.§.ſi quis ſub conditio.item l.decreto.ff.de admi. tu. in prin. & §. vlt. Inſti.
de curator. pluraliter loquuntur de negociis pupilli , vt tutor valetudine
uel neceſsitate impeditus det actorem.Ad illa ergo non ad vnum ſolum ne-
gocium,vel vnam litem dari debebit. Ad vnum ergo dabitur curator.ff. de
tute.qui habet.§.ſi pupillus.& præ.§.vlt.Inſti. de cur. in prin. Odof. placet
ſuper l.vnica.C.de actor.à tu.vel cu.da.quod tutor actorem dare poteſt ad
omnes lites,& ad omnia negocia.Item ad vnum negocium , & ad vnam li-
tem.& hoc tenuit ipſe Acc.ſcilicet , quod ad vnam litem dari poſsit , in l.ſi
actor.C.de appel.facit præ.l.neque.quæ in ſingulari loquitur de re pupilli
Hoc autem maximè procedit,ſecundum ipſum Odof.quando lis in abſen-
tia,vel in alio loco debet eſſe.Allegat.ff.de proc l.ſed & hæ.§. defendere. de
iudic.l.ſi longius.§.1.& ſi cer.pe.l.cum filius.facit de off.ordi. Romana. in fi.
lib.6.Adde,ut per Bart.in l.actor.ff.rem ra. ha.

g Inuentarium. ¶ Item Acc.C.de epiſc.aud.de creationibus.& idem ibi Iac.
de Are.& Pet.& M.de Fano.ibi allegat ad hanc partem , ſingularia à gene-
ralibus diſtingui.C.de ſent.paſ.ſi debitor.& ibi concor.Gui. de Suza. dixit
hoc ſolui per l.ad protegendam.quæ ſtatim allegatur. & ibi hoc not. idem
vterque Vber.vbi tractant de curatore,primus:& de actore tutoris, ſecun-
dus.Et per hoc puto falſam attributam Vber.de Bo. ſuper l. tutores. ii. C.
de admi.tuto.opinionem contrariam:ad quam, vt dicunt illa ſcripta. ipſe
alleg.ff.rem pupil.ſal.fore.& ſi ad ſpeciem,vbi tenetur ſatiſdare tutor datus
ad ſpeciẽ,& ibi de hoc de iur.do.ſiue generalis.C.eo.ti.mulier.& de bo.pro-
ſcr.l.ſi quis.Dicit autem,quod in inuentario ponet inſtrumentum quod ſi mi
nor caret,ponet actionem,quæ in inuentariis ponitur:quia actio eſt in bonis.
ff.de ver.ſig.l.bonorum.Prima placet:nec video , quòd ratio inuentarii fa-
ciendi,quam habuit lex, vrgeat in hoc caſu , & ad l. fratrem dupliciter re-
ſpondetur.Primo,ꝙ ibi nihil de inuentario dicitur.Secundo , ut ibi not. ꝙ
erat ſpecies adminiſtrationis,puta panis vel vini,dicit etiam ibi Vber. ſe-
cundum illa ſcripta,inuentarium faciendum per tutorem , etiam ſi vilisſi-
ma ſint,quæ habet pupillus,per leges prædictas. ¶ Adde quod curator, qui
non habet adminiſtrationem,non tenetur facere inuentarium: vt tenet Bal.
conſil.xi.lib.1.vbi ita dicit ſeruari.

h Videbuntur. ¶ Dicit præ. Vber.de Bona.quod ſic ſeruatur in Lombardia.

i Habet. ¶ In Vber.de Bona. ſequitur. ver. & hi curatores. & habes totum
titulum.

k Vber.de Bo. ¶ char.x.vbi de curatore bonis dato.

l Item actor. ¶ 3.verſ.Io.de Deo.li.4.iudicum,ubi de actore pupilli.

m Religioſum. ¶ Et Deo tenentur omnes adminiſtratores reddere r[illegible]
xxiiii.q.v.principes.in fi.

& decretum. Hoc probatur C. de actore à tutore ſeu curato. da. l.
a vnica. Formam [a] vero inſtrumenti curæ ad lites habes j̃. in tit. de
cura. §. cum autem. verſi. inſtrumentum vero.

ADDITIO.

a Ad literam. ¶ Formam hanc ponit Roſ. in parte vii.

a

¶ De Orphanotropho. [a] Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Orphanotrophis quæ ſint opponenda.*
2 *Turpis perſona, vel ſuſpectæ vitæ, non ſit orphanotrophus.*

ORPHANOTROPHIS pauca poſſunt oppo
b ni [b]. Quid autem ſit orphanotrophus, dixi ſ̃. de his, qui
alieno nomine in iudicio interueniunt. † ¶ Poteſt ergo
opponi, quod non fecerunt inuentarium ſollenniter &
quod ſunt minores xv. annorum. C. de epiſc. & cle. orphanotro-
c phos. C. de legit tutori. l. pe. [c] † ¶ Item, quod eſt turpis perſona,
2 vel ſuſpectæ vitæ. ff. ſol. ma. ſi cum dotem. § eo autem tempore
vel illud ſpeciale eſt in dote. Item quod eis interdicta eſt admini-
ſtratio. 3. quæſt. 2. quia ea. extra, de accuſat. ca. fin & dixi infra, de
tutore. §. fi. in fi. & arg. ff. de eui. vendicantem. C. vnde vi. memine
rint. Et hoc idem intellige in prælato eccleſiæ, & adminiſtratore
vniuerſitatis. De iſtis. no. j̃. de inſtrumentorum edi. §. edicto. verſi-
cu. ſunt etiam.

ADDITIONES.

a Ad iſtam & duas ſeq. ſufficiat ſuum nigrum cum additione.
b Opponi. ¶ Verbum Vber. de Bo.
c l. penul. ¶ Ad hoc, & ad id quod ſequitur, facit clemen. de reli. do. quia con-
tingit. §. ut autem.

¶ De Vicedomino. Rubrica.

SVMMARIVM.

Vice dominus quis dicatur.

1 SCIAS †, quod vicedominus proprie eſt, ſecundum iu
ra, qui præeſt rebus epiſcopalibus: vt lxxxix. diſtinc.
volumus. & c. ſequen. 1. quæſt. 3. ſaluator. circa med.
ver. in nomine, ſ̃. de his, qui alie. no. in iu. interue. pro-
pe prin. cuius formam collige ex præmiſſis.

¶ De Vicecomite. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Vicecomes quis dicatur.*
2 *Inſtrumentum conſtitutionis vicecomitis, quale debeat eſſe.*
Forma conſtituendi caſtaldionem & uicecomitem, eſt eade m.

VLTIMO loco nota, qualiter conſtituatur viceco
mes. Et ſcias †, quod vicecomes dicitur ille, cui domi
nus temporalis committit executionem iuriſdictio-
nis ſuæ in aliquib. caſtris: & ſic vulgariter talē uocāt
Lombardi, & aliqui ī patrimonio beati Petri: & talis nō debeteſ-
2 ſe clericus: vt extr. ne cleri. vel mo. c. clericis. & conſtituitur ſic:
a † Inſtrumentum conſtitutionis vicecomitis [b].
FORMA Dominus talis elegit, fecit & conſtituit P. ſuū vice-
comitem integre in omnibus pertinentiis talis terræ, vel caſtri, ſi
bi ſuper ipſa terra, & omnibus in ea habitantibus & habitaturis
ſuæ poteſtatis & iuriſdictionis plenitudinem delegās & commit
tens, vt ex nunc, quandiu ipſi domino placuerit, tam ſuper quæ
ſtionib. & cauſis quibuſcūque audiendis, cognoſcendis, & termi-
nādis, quam ſuper collectis, ſeruitiis, & omnibus & ſingulis ipſi
domino debitis, petendis, exigendis, & recipiendis, nec non & ſu
per imponendis & faciendis exercitibus & caluacatis ad honorē
& ſeruitium ipſius domini & ſu p manutenendis & ꝯſeruandis iu
ribus & ꝯſuetudinibus eius, gerat & habeat in omnibus, & p om-
nia vicem ſuā. Super criminalibus uero cauſis & maleficiis inda-
gandis & recognoſcendis, poſsit plene procedere: ſententia ta-
men pœnæ ſanguinis & punitione perſonarum, ipſi & eius iudi-
cio reſeruata: qui dominus ſolēni ſtipulatione promiſit dicto vi-
cecomiti ſe firmum & ratum habiturum, quicquid circa præ-
dicta duxerit faciendum. Cæterum in ſignum recognitionis pleni
dominii, idem dominus ipſum P. de ſupra dicto officio cum chi-
3 rotheca vel baculo inueſtiuit. † Formam autem caſtaldionatus
colligas ex præmiſſis.

ADDITIO.

a Vicecomitis. ¶ Ad literam Rolan. ultima, in vii. part.

a ¶ De Tutore. [a] Rubrica.

FREQVENTER ſe tutores aſſerunt, qui eſſe nō
poſſunt, & idcirco quę contra eos obiici poſſunt, videa
mus. Prænotandum autē eſt quòd tutores & curatores,
b res, alii ſunt teſtamētarii [b], alii legitimi, alii datiui, alii
anomali. de quibus per ordinem proſequamur. Vltimo de eorū
generalibus impugnationibus tractaturi.

ADDITIONES.

a Ad materiam iſtius rubricæ, & rubricæ ſequentis, non ſufficiunt volumina nam de ea occupati ſunt duo libri Digeſt. ſcilicet. xxvi. & xxvii. in C. e. tit. de te. tu. vſque ad fin. v. libri, quæ ſunt rubricæ, xlvii. in j. li. Inſtit. ſunt rub. xiiii. ſ. de tutela vſque in fin. libri. in lib. Auth. rub. ii. col. 6. & 4. col. 7. ¶ Doctores autem proſequuntur. ſ. Azo in Summa, qui dare, dariue tu. vel cu. poſsint. Bar. char. 2. ver. diximus, compendioſe. ¶ Tancr. ſolum de ipſorū ſatiſdatione, in rub. de ſatiſd. procuratorum. &c. in fin. ¶ Rofr. vbi de offi. iu. Reſpon. de offi. iu. qui bonis alicuius cura. datur. cum iiii. ſeq. tractat materiam huius rubric. & ſeq. & inter ciuiles de actione tutelæ directa. & in rub. ſeq. de contraria. de quibus j̃. de iud. §. generalia. vbi tractabo quæſtiones Pilei. De his duabus etiam Ioan. de Blan. & omnes libellarii. Vber. de Bo. j̃. §. ex perſona. ſępius allegato. ver. ſi veniat ad agendum, vt tutor. mihi char. x. Dicit, quod ſapiens aduocatus agente tutore faciet principalem cauſam carere prin. & ſuper eo. §. ver. ſi iſta generalia. dicit ſe non conſulturum alicui illum in aduocatum recipi, qui permiſit in prin. intra decendium inchoari. Io. de Deo ſine his verbis proſequitur. ¶ Vbertus Cauil. lib. iii. rub. de tutore, qui vult agere. Vber. de Bon. poſuit rubricam qualiter repellantur tutores & curatores in genere. ¶ Quęſtionem autem dominicalem 77. de tutore & eius pupillo, qui in præſentando diſcordant, plene vide de electio. ex eo quod. li. 6. ſuper gl. ff. de iure immuni. ¶ Noſtris temporibus fuit dubitatum, an rutela regis Legion. finiretur finito anno 14. ita quod nec habere deberet curatorem. Quod illa ætate finiatur tutela patet. Inſti. qui. mo. tu. fi. in prin. & vide j̃. §. 1. ver. item quod is cur. Quod adminiſtrare deberet, allegabatur ius & factum ac conditio perſonæ: de iure allegabatur. quod maior 14. cauſas beneficiales & matrimoniales etiam in iudicio adminiſtrat vt maior. de iudic. c. vlt. li. 6. de reſt. ſpo. ex parte. Si ergo adminiſtratio beneficii & coniugis ſibi conceditur, concedi etiam debet adminiſtratio regni, ex quo finita eſt tutoris adminiſtratio. Arguebatur etiam de ſexu ad ætatem: nam fœmina ex ſexu eſt inhabilis ad iudicandum. ff. de re. iu. l. fęminæ. & tamen ſi ex ſucceſsione ſibi debeatur dignitas ſecularis, illam adminiſtrat. 12. q. 2. cum deuotiſsimam. de arbi. dilecti. & vide quod ibi no. in 3. gloſſ. & quod ſuper ea dixi. & facit de priuil. ex parte. iii. Item inducitur lex, cum prætor. ff. de iud. quæ ſolum impuberib. ætatis reſpectu prohibet iudicare. Inducitur & lex, quidam conſulebant ff. de re iudic. & quod no. de offi. deleg. cum vigeſimum. Inducebatur etiam, quod pubes non cogitur curatorem habere: quia non datur inuito, niſi in litem. Inſtit. de cur. §. item inuiti. in facto dicebatur, quod diſſenſio tutorum erat damnificatio regni. Cum etiam Euangeliſta teſtetur, quod omne regnum diuiſum in ſe deſolabitur, & domus diuiſa non ſtabit. Matth. 12. Quæ diſſenſio dicebatur in facto aliter ſe dari non poſſe, quàm per adminiſtrationem adulti habentis penes ſe ſapientes, quorum conſilio regat regnum, per quod & propter multitudinem aſtantium & officiorum ab antiquo ordinatorum in domo & familia regia ſperabatur regimen proſperari. De tertio dicebatur, quod multum ætatis ſupplebat diſcretio, ſicut alias dicitur de deſpon. impu. c. fi. 77. diſt. monachus nouitius. & C. de proxi. ſacro ſcri. l. in ſacris. Et dicebatur ei conuenire illud Lucæ ij. Puer creſcebat & confortabatur plenus ſapientia, & gratia Dei erat cum illo. & quod Salomon adhuc puer electus fuit à Deo, Paralip. 23. & illud Prouer. 20. Ex ſtudiis ſuis intelligitur puer. extr. de præſumptio. ex ſtudiis. ¶ In contrarium inducebatur textus legis primæ in prin. ff. de mino. Item quod licet ſit diſcretus adultus: tamen veniam ætatis non impetrat ante 20. annum. C. de his qui ve. æta. impe. l. 2. Item tales propria negotia adminiſtrare neſciunt: multo minus publica: vbi maius imminet periculum. de elect. vbi periculum. lib. 6. cum concor. Item ſtabilem mentem non habens, ſapientium hominum non debet iura tractare. C. de teſta. mili. l. fin. Inducebatur, indecorum eſſe, quod alios regant, qui ſeipſos neſciunt gubernare. de ęta. & qualita. indecorum & quod ibi ſcripſi poſt Ariſt. & poſt Socra. Inſt. de excu. tu. §. minores. & verbum. Salo. xxx. Prouerb. notatum extr. de præſum. ex ſtudiis. Et Eſa. 3. Dabo pueros principes eorum. & Eccleſiaſt. x. Væ terræ, cuius rex puer eſt: & cuius principes mane comedunt. Et regis eſt proprium, iuſtitiam facere. 23. q. 5 regum. & ſpeciale periculum allegabatur in ipſo regno, in quo in criminalibus non appellatur, quia non recognoſcit ſuperiorem, vt nota. lxii. diſtin. Adri. & de ipſo. de donatio. inter virum & vxor. & ſi neceſſe. Ad hāc partem facit de ſup. ne. præla. grandi. Et hæc pars fertur electa.
Adde, quod uerba propoſita addita ſunt de verbo ad uerbum, Oldr. eius conſi. 52. incipiente, quæſtio talis.
b Teſtamentarii. ¶ Hoſtien. ibi. j̃. §. pen. in fi. remittam, addebat quaſi teſtamentarios.

¶ De teſtamentario Tutore.

¶ Obiicienda contra dicentem ſe teſtamentarium tutorem.

SVM